

CRT - CLAIMS RESOLUTION TRIBUNAL
בית הדין לבוררות בנושא החשבונות הרדומים בשוויץ – CRT

להתייחסות בלבד - הנוסח האנגלי הינו הקובע

בעניין ההתדיינות המשפטית לגבי נכסי קורבנות השואה
תיק מס' CV96-4849

מענק מאושר

לתובע [שם חסוי]¹

בעניין חשבונו של Lipa Leventer

מס' תביעה: 001946/MG

גובה המענק: **47,400.00** פרנקים שוויצרים

מענק מאושר זה מתבסס על תביעתו של [שם חסוי] ("התובע") לחשבונו של ליפה לבנטר ("בעל החשבון") בסניף ציריך של בנק [שם הבנק חסוי] (להלן "הבנק").

כל המענקים מתפרסמים. אם תובע מבקש לשמור על חיסיון לגבי תביעתו, כפי שקורה במקרה זה, שמות התובע, שמות קרובי משפחתו - להוציא את שם בעל החשבון - ושמו של הבנק נשמרים חסויים.

מידע שהוגש על ידי התובע

התובע הגיש טופס תביעה בו הוא זיהה את בעל החשבון כסבו מצד אמו, יצחק (ידוע גם כיצחק או ליפה) לבנטר, אשר נולד ברומניה. התובע ציין שסבו, שהיה עשיר, עבד עם אבא של התובע בעסק המשפחתי. לפי התובע, העסק כלל כמה חנויות ומחסני סחורות ב Buhushi, רומניה. התובע ציין שידוע לו שסבו ואביו העבירו כספים ומטבעות זהב לשוויץ באמצעות סוכן. במהלך שיחת טלפון עם ה CRT ב 8 באוגוסט 2002, התובע הסביר שמכיוון שהוא היה צעיר מאד, לא זכורים לו הרבה פרטים על סבו, אבל הוא יודע שסבו, שהיה יהודי, נפטר ב 1942 ברומניה. התובע הגיש את תעודת הזהות שלו, המראה שהוא נולד ב 9 בפברואר 1930 ברומניה.

כמו כן, התובע הגיש לבית המשפט שאלון ראשוני ב 1999, בו הוא תבע את זכותו לחשבון בנק שוויצרי בבעלות יציק לבנטר מרומניה.

1

התובע מסר את שמו ואת שם כמה מקרוביו רק בעברית בטופס התביעה. למען החלטה זו, ה CRT תעתק שמות אלה לאותיות בלטינית. למרות זאת, כדי למצוא התאמות בין השמות שהוגשו בטופס התביעה ובין השמות המופיעים במאגרי המידע של הבנקים, ה CRT השתמש במאגר המידע של יד ושם בישראל אשר מסר גרסאות שונות באותיות בלטינית עבור כל אחד מן השמות.

מידע זמין ברשומות הבנק

רשומות הבנק כוללות כרטיס רישום, תמצית מכרטיס חשבון זמני ותדפיס ממאגר המידע של החשבונות הממוספרים של הבנק. לפי רשומות אלה, בעל החשבון היה ליפה לבנטר, שהתגורר ברומניה. לפי רשומות הבנק, לבעל החשבון היה חשבון מסוג בלתי ידוע, מספר 7219. לפי רשומות הבנק, היתרה בחשבון ב 9 בדצמבר 1948 היתה 58.00 פרנקים שווייצריים. החשבון הועבר ב 4 במרץ 1953, או לפני זה, לחשבון זמני, והיתרה היתה 57.50 פרנקים שווייצריים. החשבון נשאר רדום במשך יותר מחמש שנים בין 1945 ו 1955. רשומות הבנק לא מראות מתי החשבון נסגר או למי שולמה היתרה. המבקרים שחקרו את הבנק הזה כדי לזהות חשבונות בבעלות קורבנות רדיפות הנאצים, לפי ההוראות שקיבלו מה Independent Committee of Eminent Persons (הוועדה העצמאית של אישי ציבור, להלן "ICEP") לא מצאו חשבון זה במערכת של החשבונות הפתוחים של הבנק, מה שנתן להם להניח שהחשבון נסגר. מבקרים אלה ציינו שלא מצאו עדות לפעילות בחשבון זה אחרי 1945. אין הוכחות ברשומות הבנק על כך שבעל החשבון או יורשיו סגרו את החשבון וקיבלו את היתרה.

בחינת ה CRT

זיהוי בעל החשבון

התובע זיהה באופן מספק את בעל החשבון. שם סבו מצד אמו מתאים לשם שפורסם לגבי בעל החשבון. התובע זיהה את ארץ מגוריו של סבו, עובדה המתאימה למידע שפורסם לגבי בעל החשבון, הכלול ברשומות הבנק. כדי לחזק את תביעתו, התובע הגיש מסמכים הכוללים את תעודת הזהות שלו, בה ניתן לראות שהוא נולד ברומניה.

נוסף על כך, ה CRT מציין שהתובע הגיש לבית משפט שאלון ראשוני ב 1999, בו הוא תבע את זכותו לחשבון בנק שווייצרי בבעלות יציק לבנטר מרומניה, לפני פרסום רשימת ICEP בפברואר 2001 בה מופיעים שמות בעלי חשבון אשר ניתן או סביר להניח שהיו קורבנות של רדיפות הנאצים (להלן "רשימת ICEP"). זאת אומרת, שהתובע ביסס את תביעתו הנוכחית לא רק על העובדה שמישהו שמופיע ברשימת ICEP כבעל חשבון בבנק שווייצרי נקרא באותו שם כמו קרוב משפחתו, אלא שביסס את תביעתו על קשר משפחתי ישיר שהיה ידוע לו לפני פרסום רשימת ICEP. עובדה זו גם מראה שלתובע היתה סיבה להאמין שבבעלות קרוב משפחתו חשבון בבנק שווייצרי עוד לפני פרסום רשימת ICEP. כל זה מחזק את אמינות המידע שהתובע הגיש.

מעמד של בעל החשבון כקורבן של רדיפות הנאצים

התובע הוכיח באופן מספק שבעל החשבון היה קורבן של רדיפות הנאצים. התובע ציין שבעל החשבון היה יהודי, התגורר ברומניה בתקופת כיבוש הנאצים עד יום מותו ב 1942 ברומניה.

קשר משפחתי עם בעל החשבון

התובע הוכיח באופן מספק שבעל החשבון היה קרוב משפחה שלו. התובע הגיש אילן יוחסין ואת תעודת הזהות שלו המראה שהוא נולד ברומניה. התובע ציין ששם המשפחה של אמו לפני הנשואים היה [שם חסוי]. אין כל מידע לפיו לבעל החשבון יורשים נוספים בחיים מלבד התובע.

בעניין תשלום בעבר של היתרה

בהתבסס על התקדימים וסדרי הדין החלים על הליך יישוב התביעות (להלן "סדרי הדין"), מפעיל ה CRT מספר הנחות על מנת לקבוע אם בעל החשבון או יורשיו קיבלו את היתרה שבחשבון. הנחות אלה מופיעות בנספח א'². המסקנה שעליה מגיע ה CRT היא שחזקות (ח) ו (י) שבנספח א' תקפות במקרה הנוכחי, ולכן אפשר לקבוע באופן מספק שבעל החשבון או יורשיו לא קיבלו את תקבולי החשבון.

יסוד המענק

ה CRT קבע שיש מקום לפסוק מענק לטובת התובע. ראשית, התביעה הינה קבילה בהתאם לאמות המידה המפורטות בסעיף 23 של סדרי הדין. שנית, התובע הוכיח באופן מספק שבעל החשבון היה סבו מצד אמו וקשר זה מצדיק את המענק. שלישית, ה CRT קבע באופן מספק שבעל החשבון או יורשיו לא קיבלו בעבר את הכספים שבחשבון הנדון.

סכום המענק

רשומות הבנק מראות שערך החשבון ב 9 בדצמבר 1948 היה 58.00 פרנק שווייצרים. בהתאם לסעיף 37 (1) של סדרי הדין, סכום זה יוגדל בשיעור של 318.00 פרנקים שווייצרים, המשקף עמלות בנק מקובלות בהם החשבון חויב בין 1945 ו 9 בדצמבר 1948. לפיכך, היתרה המעודכנת בחשבון היא 376.00 פרנקים שווייצרים. בהתאם לסעיף 35 של סדרי הדין, כאשר הסכום בחשבון מסוג בלתי ידוע אינו מגיע ל 3,950.00 פרנקים שווייצרים, ובהעדר הוכחה נגדית, הסכום בחשבון יקבע ל 3,950.00 פרנקים שווייצרים. הערך הנוכחי של סכום זה נקבע על ידי הכפלתו במקדם 12, בהתאם לסעיף 37(1) של סדרי הדין. לפיכך, הסכום הסופי של המענק הוא 47,400.00 פרנקים שווייצרים.

לפי סעיף 37 (3) (א) של סדרי הדין, במקרים שבהם סכום המענק נקבע בהתאם לחזקות שווי המופיעות בסעיף 35 של סדרי הדין, יהיה התשלום הראשוני לטובת התובע 65% מהמענק המאושר והתובע עשוי לקבל בהמשך עד 35% מהמענק המאושר כאשר בית הדין יקבע שיש מקום לעשות כן. במקרה הנוכחי עשה ה CRT שימוש בחזקות שווי המופיעות בסעיף 35 של סדרי הדין כדי לקבוע את ערך החשבון ו 65% מן הסכום הכולל של המענק הוא 30,810.00 פרנקים שווייצרים.

הקף המענק

על התובע לדעת שבהתאם לסעיף 25 של סדרי הדין, ה CRT ימשיך ויחקור את תביעתו כדי לקבוע אם קיימים חשבונות בנק נוספים בשוויץ שביכולתה לתבוע. חקירה זו כוללת חיפוש בבסיס הנתונים של כלל החשבונות (המכיל רשומות אודות 4.1 מיליון חשבונות בנק שווייצרים מן השנים 1933 עד 1945).

אישור המענק

ה CRT פוסק מענק זה כדי לקבל את אישורו של בית המשפט ואת התשלום על ידי הממונים המיוחדים.

Claims Resolution Tribunal

² ניתן לעיין בשלמות בנספח א' באתר האינטרנט של ה CRT בכתובת: www.crt-ii.org

להתייחסות בלבד – הנוסח האנגלי הינו הקובע

נספח א'

בהעדר ראיה לשלילה ובהתקיים אחת או יותר מהנסיבות הבאות, חזקת ה CRT כי בעל החשבון או יורשיו לא קבלו לידיהם את תקבולי החשבון הגתבע¹:

- א. החשבון נסגר וקיימת ברשומות החשבון ראייה לרדיפה, או שהחשבון נסגר (א) לאחר השלת הדרישות לקבלת ויזה שווייצרית ב – 20 בינואר 1939 או (ב) לאחר מועד כיבוש ארץ מגוריו של בעל החשבון, ולפני שנת 1945 או השנה בה הוסרה הקפאת החשבונות מארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ב. החשבון נסגר לאחר שנת 1955 או עשר שנים לאחר ביטול הקפאת החשבונות בארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ג. יתרת החשבון הופחתה בשל עמלות חיובים לאורך התקופה שקדמה לסגירת החשבון, והיתרה הידועה האחרונה בחשבון הייתה נמוכה; או
- ד. החשבון הוצהר במפקד הנכסים היהודיים שנערך ע"י הנאצים או הוצהר ככל תיעוד אחר של המשטר הנאצי; או
- ה. הוגשה תביעה לקבלת תקבולי החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה והבנק לא הודה בתביעה; או
- ו. לבעל החשבון היו חשבוניות נוספים שהם פתוחים אך רדומים, מושהים, סגורים ונוקפו לרווחי הבנק, סגורים בשל עמלות שנגבו, או סגורים לאחר ששולמו לרשויות הנאציות; או
- ז. בעל החשבון היחיד ששרד, היה ילד בזמן מלחמת העולם השנייה; או
- ח. לא היה ביכולתם של בעלי החשבון ו/או יורשיהם לקבל מידע אודות החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה מן הבנק בשווייץ בשל הגנה בבנקים השווייצרים להימנע מלמסור מידע או למסור מידע שגוי בנוגע לחשבון בתגובה לבקשת מידע על-ידי בעלי חשבונות ויורשיהם, זאת בשל חשש מחבות כפולה²;
- ט. בעלי החשבונות או יורשיהם התגוררו בארצות בהן שרר משטר קומוניסטי במזרח אירופה אחרי המלחמה; ו/או
- י. אין כל אזכור ברשומות הבנק כי בעלי החשבונות או יורשיהם קבלו לידיהם את תקבולי החשבון³.

1

ראה: Independent Commission of Experts Switzerland – Second World War, Switzerland, National Socialism and the Second World War: Final Report (2002) (להלן: "דו"ח ברג'ייר"); וכן ראה Independent Committee of Eminent Persons, Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks (1999) (להלן: "דו"ח ICEP"). בנוסף התחשב ה CRT, בין היתר, בחוקים, דינים, החלטות ומנהגים שנעשה בהם שימוש ע"י המשטר הנאצי, ממשלת אוסטריה, תבל הסודטים, מדינות החסות בהמיה ומורביה, דנציג החופשית, פולין, אזור פולין המסופח, הממשל הכללי של פולין, הולנד וצרפת, על מנת להחרים רכוש יהודי הנמצא מחוץ למדינה.

2

ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 443-444, 446 ודו"ח ICEP בעמ' 81-83.

3

כמתואר בדו"ח ברג'ייר ובדו"ח ICEP הבנקים השווייצריים השמידו או נמנעו מלשמור את תיעודי התעבורת הבנקאית בגין חשבונות מתקופת השואה. ישנן ראיות כי השמדת מסמכים זו נמשכה אף לאחר שהחוק השווייצרי אסר על השמדת מסמכים מסוג זה בשנת 1996. דו"ח ברג'ייר בעמ' 40 (סוען כי "בכל הגוגע ל Union Bank of Switzerland ... מסמכים הושמדו גם לאחר ההחלטה הפדרלית [מיום

13 בדצמבר 1996"). השמדת מסמכים סיונאית זו של מסמכי בנק רלוונטיים התרחשה בשעה שהבנקים השווייצריים היו מודעים לכך שתביעות הוגשו ויוגשו נגדם לגבי כספים שהופקדו אצלם ע"י קורבנות השואה, כספים אשר (א) הועברו שלא כדין לידי הנאצים, ראה Albers v. Credit Suisse, 188 Misc 229, 67 N.Y.S.2d 239 (N.Y. City Ct. 1946), דו"ח ברג'ייר בעמ' 443, (ב) שולמו שלא כדין למשטרים הקומוניסטיים בפולין והונגריה, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 450-451, וככל הנראה גם לדומניה, ראה Peter Hug and Marc Perrenoud, Assets in Switzerland of Victims of Nazism and the Compensation Agreements with East bloc Countries (1997), (ג) הוחזקו ע"י הבנקים השווייצריים למטרות רווח, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 446.

"הדיון בנוגע ל"כספים שלא נדרשן' נמשך לאורך התקופה שלאחר תום מלחמת העולם השנייה, שכן הניצולים ויורשיהם או ארגונים שונים שהוקמו למטרה זו ופעלו בשמם של הניצולים ויורשיהם, החלו להגיש תביעות להשבת הרכוש". ראה לעיל בעמ' 444. למרות זאת, המשיכו הבנקים השווייצריים בהשמדת מסמכים בהיקף גרוב ובהערמת קשיים בדרכם של התובעים. דו"ח ICEP, נספח 4 סעיף 5; In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 155-56 (E.D.N.Y. 2000) ואכן "במאי 1954 תיאמו הבנקים ביניהם את תגובתם ליורשים [של בעלי החשבונות] על מנת ליצור מכניזם מתואם שמטרתו מניעת חקירה מכל סוג שהוא". דו"ח ברג'ייר בעמ' 446. בדומה "הבנקים האיגוד הבנקים פעלו על מנת למנוע חקיקה שתדרוש את פרסום השמות של 'חשבונות ללא דורש' כפי שכונו – חקיקה שאם הייתה מתממשת עשויה הייתה להסיר את הצורך בחקירת ה – ICEP והייתה פותרת את המחלוקת בת שלושים השנה". דו"ח ICEP בעמ' 15. אכן, כדי לסכל חקיקה זאת איגוד הבנקים השווייצרים עודד את הבנקים השווייצרים לדחוק מספר נמוך של חשבונות במקרה משנת 1956. "תוצאה מזערית של חקירה" כך נכתב, "תתרום בוודאות לפתרון של העניין הזה [החקיקה המואצת] לטובתנו". ICEP בעמ' 90 (ציטוט של מכתב מאיגוד הבנקים השווייצרים לחברי המועצה ב 7 ליוני 1956).

"לסיכום, ברור כי תביעותיהם של ניצולי השואה נדחו בשם הסודיות הבנקאית..." דו"ח ברג'ייר בעמ' 455, או תוך הטעיה מכוונת בנוגע לקיומו של מידע, בשעה שהשמדת מסמכים מסיבית נמשכה לאורך יותר מחמישים שנה. לפיכך, ובהתאם לנסיבות שזכרו לעיל, ותוך שימוש בעקרונות הראיה במשפט האמריקאי שהיו חלים על תביעות ייצוגיות בנוגע לנכסים שהופקדו, לו הייתה התביעה הייצוגית נטענת בבית-המשפט, מסיק ה CRT חזקה שלילית כנגד הבנקים במקרים בהם ראיה דוקומנטרית הושמדה או שלא סופקה לאחראים על ניהול התביעות. ראה In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 152 (E.D.N.Y. 2000); Reilly v. Natwest Markets Group, 181 F.3d 253, 266-68 (2d Cir. 1999); Kronisch v. United States, 150 F.3d 112, 126-28 (2d Cir. 1998).